

Sabotage i Løgstør 1943-1944.

Nedenstående tekst – under strengen - er "sakset" fra <https://www.skagenkrig.dk/445761606>, der har "citeret fra journalist og aktiv modstandsmand i Aalborg, N. Aug. Eigenbroths arkiv."

Fodnoter er tilføjet af Svend Marlings søn, Peter Marling, Skagen.

Svend Erik Marling, født 22.04.1919 i Kolding, men samme år flyttede familien til Løgstør. Viet i Skagen 1947. Død i Skagen 15.09.1998. Arbejdede i Skagen som kommis, købmand, oliedepotbestyrer og senest som leder af Skagen Kasseterminal (udlejning af fiskekasser i plast)

Knud Lauritz Marling, født 25.08.1926 i Løgstør, viet i Vilsted K 1951, død 07.05.1995. Startede på Ranum Seminarium, men uddannede sig efter krigen til elektriker. Etablerede egen installatørvirksomhed i Aarhus. Knud døde pludselig i sit sommerhus i Knebel på Djursland og blev begravet i Aarhus. Efter hans kone Karen Holm Pedersens død 12.04.2014, blev Knud flyttet til Løgsted Kirkegaard ved Ranum, hvor Karen var blev begravet.

Svend Marling havde arbejdet som leder af det illegale i Skagen, men måtte retirere efter sænkningen af den tyske damper "Norden" i Skagens havn. Han blev ansat¹ hos to faldskærmsagenter, Svend Thomsen (Jens Paul Jensen, Marokko-Jensen, nedkastet ved Hornum SØ 11.3.43) og Valdemar Poulsen (Vilfred Petersen, nedkastet ved Hvidsten 17.5.43), der var instruktør i sabotage og våbenbrug.

Svend tog "Valde", Valdemar Poulsen, med hjem, og dermed fik Løgstør en dygtig og klog chef. En aften "Valde" kom, samledes alle implicerede hos Hartvigs, hvor den første nedkastning blev planlagt. Det var en aften i september. Først var nedkastningsstedet bestemt til Lendrup Strand², senere blev det forandret til Oudrup Hede ved Rønhøj Plantage.

"Valde", en rolig, stabil og dygtig, mand, som vi under hans talrige besøg lærte at kende og respektere. Man sagde om "Valde": han kan alt mellem himmel og jord undtagen at give bryst. Han indøvede alle i brugen af de engelske våbentyper, og sabotørerne i sprængstoffer, noget han havde medtaget fra Aalborg.

"Valde" planlagde desuden aktioner mod Brødrene Nielsen, som var begyndt på ny i et værksted i Jernbanegade for tysk regning, samt mod muslingekogeriet og renseriet og et tysk depot ved Hotel Unionen. Snart havde vi gennem "Valde" et pænt, men lille lager af "808 og plastisk gelatine". Våbnene: 4 maskinpistoler (stenguns), 4 revolvere samt nogle håndgranater havde vi her til byen, det vil sige knapheden var så stor, at hvis de i Aalborg skulle til et større arbejde, kom der en mand til Løgstør og lånte våbnene. Og sabotører Ove og Svend har blandt andet deltaget i aktioner på Aalborg station 2. juledag 1943.

Der blev oprettet en filial i Ranum. Leder var Knud Marling. Gruppen bestod af Niels Aage Bjerre Kristensen, Hans Peder, Svend Marling, Robert Hvolby og Ingemar Pedersen. Under Oves og Knuds ledelse blev en påbudt aktion planlagt og gennemført mod Sigurd Hansen værksted i Ranum af gruppen der. Resultatet var fint, hele lageret samt en stor just færdig leverance til tyskerne og værkstedet forsvandt i flammerne.

Materialet var 1 stk. brandbombe (urtepotte), efter planen skulle vi have brudt ind i værkstedet og tilrettelagt et eller flere bål, hvis hovedemner skulle være 4 stk. brandbomber. Men da aktionen

---

¹ Under dække af at være rejsende for et chokoladefirma. Dæknavn "Møller"

² Her havde familien Marling et sommerhus

mislykkedes første gang kl. 9 om aftenen, nøjedes man med anden gang ved 11-tiden samme aften at hive en urtepotte ind ad et i forvejen knust vindue ind i en dyngge høvlspåner.

Derefter i begyndelse af december gik vi over til aktionerne mod muslingekogeriet osv. Der havde været stor diskussion angående muslingekogeriet, fordi mange fattige folk tjente en tiltrængt skilling der, men da "Valde" fastholdt, at det skulle fjernes, nøjedes vi med i første omgang at gå mod renseriet. To brandbomber blev udlagt. Men da historien (?) dagen i forvejen var blevet vasket i saltvand, hvilket vi ikke anede, blev resultatet dårligt, og da den ene bombe svigtede, nærmest en fiasko.

Men folk anede heller ikke, at der var sket noget, og den følgende aften gik gruppen ned for at se på sagerne. Med bange anelser nærmede vi os renseriet. Sad der en politibetjent eller værre en Gestapo derinde og ventede på fangst? Men det gik smertefrit, og Ove hev hurtigt den svigtede bombe i havnen, den anden havde blot brændt et stort hul i gulv og væg.

Et par uger senere blev det vedtaget, at såvel muslingekogeriet, Brødrene Nielsens værksted samt depotet ved Unionen skulle sprænges i luften. Svend kom med en ekstra portion brandbomber og sprængstoffer til dette. Ved denne lejlighed så Svend og Knud to store fuldtlastede jernbanevogne stå tilkoblet en togstamme som snart skulle afgang, vognene indeholdt tysk materiel, tæpper, madrasser, kamuflagemateriel og lignende. Tyskerne gik vagt, men da toget afgik, og vagten kravlede på toget, smed vi brandbomberne op i vognene og syd for Ålestrup fængede bomberne og hele herligheden brændte, at det var sabotage, aner sikkert ingen i dag.³

Ca. den 15. december blev det til alvor med den store aktion. Bomberne blev udlagt overalt, men uheld og dumheder fra andres side førte til en fiasko og tab af menneskeliv. Bomberne var forsynede med 2 timers blyanter og efter alle solemærker skulle de efter udlæggelsen eksplodere således, først muslingekogeriet senest kl. 12.45, derefter brødrene Nielsen og Unionen, hver med ca. 30 minutters mellemrum. Men en indtrædende nattefrost bevirkede, at syren i blyanterne arbejdede meget langsommere end normalt.

Ved ca. 3-tiden eksploderede en sprængbombe i brødrene Nielsens værksted, derefter brandbomber og igen en sprængbombe. Falck, som straks arriverede, udførte et halsbrækkende redningsarbejde, hvor de lagde en forbavsende iver for dagen, de formelig lå og rodede under biler og vogne efter bomber, mens dette stod på, eksploderede ved ca. 3.30-tiden en sprængbombe ved muslingekogeriet, den var indlagt i dampkedlen, men fjernet af fyrbøderen, den 47-årige Robert Houmann Villadsen, denne gik og legede med bomben og trods gentagen advarsler og påbud om enten at fjerne sig selv eller bomben hurtigst muligt fra en arbejdskammerats side vedblev han at fistre med den.

Resultatet blev at bomben eksploderede mellem hænderne på ham og sønderrev manden som straks efter afgik ved døden. Denne eksplosion bevirkede, at brandledelsen blev betænkelig og kommanderede

---

³ Min far var hjemme i Løgstør. Han var tilfældigt med sin far og lillebror Knud nede på jernbanestationen. Her stod et tog klar til afgang senere på dagen, bl.a. med madrasser til tyskerne. Faderen kunne godt fornemme, at de to sønner pønsede på noget og bad dem holde sig i skindet. Så gik de hjem.

Min far og lillebror Knud kunne dog ikke holde sig og fik fat i et par "brandblyanter". Når mam trykkede på den, brød den efter nogen tid i brand. De skyndte sig tilbage til stationen inden toget kørte og vinkede til de rejsende, da toget satte afsted. Da godsvognene med madrasser passerede, røg brandblyanten op i en af vognene.

Næste dag sad deres far i stuen og læste avisen. På et tidspunkt, da min far kommer ind, sænker han avisen og kikker over kanten. "Nå, I kunne ikke holde jer", konstaterede han. I avisen stod der, at gløder fra lokomotivet havde sat ild til nogle åbne godsvogne med halm!

brandmændene ud fra værkstedet, disse adlød øjeblikkelig, og de sidste blev hjulpet ud ved lufttrykket af endnu en eksploderende bombe i værkstedet.

Ordren om at retirere reddede utvivlsomt flere brandmænds liv. De ved depotet udlagte brandbomber blev under fængningen slukket af forbigående tysk patrulje. Skaden på brødrene Nielsens værksted var dog nogenlunde, 2 biler manglede indmad, og værkstedets kompressor samt vægge og loft blev slemt molesterede. Lige før jul blev organisationen i Løgstørarbejdet stærkt op. Bladoplaget forøgedes meget, nye medlemmer prøvedes og varmedes op til at indtræde aktivt. Nye nedkastninger blev planlagt og smålagre af bomber ankom. Der skulle sættes art over tingene i det nye år.

Den 6. januar 1944 blev Knud eftersøgt af Gestapo, men undslap ved held og kammeraternes hjælp.⁴ Flere skulle snart følge efter, men kampen mod tyskerne fortsattes med forøget kraft. En af de mange, som måtte flygte eller vandre den tunge vej til koncentrationslejrene, kom ikke tilbage. Ove Andersen, den dygtigste og modigste af os alle, Løgstør første sabotør døde i Tyskland under ukendte omstændigheder, men han er ikke glemt, vi agter og mindes Ove som den dygtige og herlige kammerat han var, fuld af humør og livslyst, men som aldrig tøvede, når det gjaldt at sætte livet ind i kampen mod tyskerne for Danmarks sag.

Dette er hvad Knud Marling erindrer fra hans indtræden indtil den 6. januar 1944

Citeret fra journalist og aktiv modstandsmand i Aalborg, N. Aug. Eigenbroths arkiv.

"sakset" fra <https://www.skagenkrig.dk/445761606>

Svend Marling

⁴ Svend og Knuds far var bankbestyrer i Løgstør og familien boede oven på banken, der var en stor treetagers hjørneejendom i Jernbanegade-Skolegade med opgange fra begge gader. Min far havde om eftermiddagen været i Løgstør for at fjerne det lager af våben og sprængstof, der var gemt i banken. Det drejede sig bl.a. om maskingeværer og håndgranater. Om aftenen buldrede det på den låste gadedør til Marlings opgang i Jernbanegade, og der var stort postyr nedenfor. Bankbestyrer Marling og sønnen Knud var hjemme, og de var klar over, at det var tyskerne, der ledte efter skjulte våben, og at de ville have fat i Knud, der kun var 17 år gammel.

Faderen bad Knud løbe op over loftet og ned i den anden opgang. Så kunne han, hvis han var heldig, komme ud ad gadedøren rundt hjørnet uden at tyskerne så ham. Som sagt så gjort. Tyskerne fandt ingen våben eller Knud og deres far "havde ikke set ham i flere dage". Knud var stille og roligt gået ud ad døren i Skolegade og væk fra tyskerne. I 2018 fik jeg at vide af datteren til en af Marlings meget gode venner, familien Kølgaard, at Knud havde gemt sig hos dem et par dage. På falske papirer cyklede Knud til Aalborg til min far og kort tid efter, blev de begge beordret til Sverige. Bankbestyrer Marling blev arresteret og sat i fængsel i arresten i Kong Hansgade i Aalborg. Her sad han i fem måneder, hvorefter han blev løsladt. Han blev indlagt på Thisted Sygehus under falsk navn, idet han var stærkt nedbrudt efter besættelsens oplevelser. Hans kone var død af cancer i 1942. Alle tre sønner var flygtet til Sverige og en datter arbejdede som kurer for modstandsbevægelsen. Det havde taget hårdt på ham, og han døde i slutningen af november 1945.